

2025
№5

ISSN 3060-527X

TA'LIMDA ISTIQBOLLI IZLANISHLAR.

XALQARO ILMiy METODIK JURNAL
МЕЖДУНАРОДНЫЙ НАУЧНО-МЕТОДИЧЕСКИЙ ЖУРНАЛ
INTERNATIONAL SCIENTIFIC METHODOLOGICAL JOURNAL

TA'LIMDA ISTIQBOLLI IZLANISHLAR

Xalqaro ilmiy-metodik jurnal

**ПЕРСПЕКТИВНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ В
ОБРАЗОВАНИИ**

Международный научно-методический журнал

**PROSPECTIVE RESEARCH IN
EDUCATION**

International scientific methodological journal

№ 5-son, 2-qism 2025-yil

Jurnal O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi OAK Rayosatining 2024 - yil 7 - iyundagi 355-son qarori bilan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha dissertatsiya ishlari natijalari yuzasidan ilmiy maqolalar chop etilishi lozim bo'lgan zaruriy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan.

*Norboyeva Dilnoza Arziqul qizi,
Chirchiq davlat pedagogika universiteti 1-bosqich magistranti*

MAKTAB BITIRUVCHILARINI KASBGA YO'NALTIRISH BO'YICHA OILA VA MAKTAB HAMKORLIGINI RIVOJLANTIRISH MODELINI

Аннотация. Мақоллада мактаб битирувчиларини касбга yo'naltirish jarayonida oila va maktab o'rtasidagi hamkorlikni rivojlantirish modelini ishlab chiqish va amalga oshirish zarurligini asoslab berilgan. Maqolada motivatsion va qiymatga asoslangan, mazmun-faoliyatga asoslangan, tashkiliy-pedagogik, refleksiv va baholash komponentlarini o'z ichiga olgan tarkibiy va funksional model taklif etiladi. Umumta'lim maktabida namunani amaliyotga tatbiq etish mexanizmlari ko'rsatilgan, ota-onalarni kasbga yo'naltirish ishlariga jalb etishning shakl va usullari bayon etilgan. E'tirof etilishicha, tadqiqot doirasida o'tkazilgan modelning eksperimental sinovi o'quvchilarning kasbiy o'zini o'zi belgilashida ijobiy dinamikani va ota-onalarning faolligi darajasini ko'rsatdi.

Калит so'zlar: kasbga yo'naltirish, oila va maktab hamkorligi, model, kasbga yo'naltirish ishlari, maktab o'quvchilari, o'z taqdirini o'zi belgilash, ota-ona faoliyati.

Аннотация. В статье обосновывается необходимость разработки и внедрения модели развития сотрудничества семьи и школы в процессе профессиональной ориентации выпускников школ. В статье предлагается структурно-функциональная модель, включающая мотивационно-ценностный, содержательно-деятельностный, организационно-педагогический, рефлексивный и оценочный компоненты. Показаны механизмы реализации модели в общеобразовательной школе, описаны формы и методы привлечения родителей к профориентационной работе. Отмечено, что проведенная в рамках исследования экспериментальная апробация модели показала положительную динамику профессионального самоопределения студентов и уровня родительской активности.

Ключевые слова: профориентация, сотрудничество семьи и школы, модель, профориентационная работа, школьники, самоопределение, родительская активность.

Annotation. The article substantiates the need to develop and implement a model of development of cooperation between family and school in the process of vocational guidance of school graduates. The article proposes a structural and functional model that includes motivational and value-based, content-activity-based, organizational-pedagogical, reflexive and evaluation components. The mechanisms for implementing the model in a comprehensive school are shown, the forms and methods of involving parents in vocational guidance are described. It is recognized that the experimental testing of the model conducted within the framework of the study showed positive dynamics in the professional self-determination of students and the level of parental activity.

Keywords and phrases: career guidance, family and school cooperation, model, career guidance work, schoolchildren, self-determination, parental activity.

Kirish. Umumiy ta'lim tizimidagi zamonaviy tendensiyalar o'sib kelayotgan avlodning hayoti va kasbiy o'zini o'zi belgilashini qo'llab-quvvatlashda oila va maktabning rolini qayta ko'rib chiqishni talab qiladi. Individuallashtirish jarayonlarini kuchaytirish, kasb tanlash doirasini kengaytirish, mehnat bozorini raqamlashtirish va globallashtirish ta'sirida o'zgartirish kasbga yo'naltirish tizimi uchun qo'shimcha muammolarni keltirib chiqarmoqda. Bunday sharoitda o'quvchilarning kasbiy o'zini o'zi anglashini shakllantirishni ta'minlaydigan ijtimoiylashuvning ikkita asosiy instituti sifatida oila va maktab o'rtasidagi o'zaro munosabatlarning samarali modelini yaratish alohida ahamiyatga ega.

Kasbga yo'naltirish pedagogikasi sohasida salmoqli ilmiy tadqiqotlar olib borilganiga qaramay, ham pedagogik, ham ijtimoiy-madaniy jihatlarni hisobga olgan holda oila va maktab hamkorligini rivojlantirishning kompleks modeli hali shakllanmagan. Ko'pgina hollarda, bu sub'ektlar o'rtasidagi o'zaro ta'sir tizimli xarakterga ega bo'lmagan qismlarga bo'lingan faoliyat bilan cheklanadi.

Adabiyotlar sharhi. Zamonaviy tadqiqotchilar asosiy e'tiborni direktiv kasbga yo'naltirishdan sub'ekt-sub'ekt munosabatlarini qurishga o'tishadi, bunda o'quvchi pedagogik ta'sir ob'yekti emas, balki tanlovning faol ishtirokchisi sifatida ishlaydi. Xususan, O.V.Gribanova o'quvchilarda oila va maktabning birgalikdagi faoliyati asosida qurilishi kerak bo'lgan "kasbiy kelajak rasmini" rivojlantirish muhimligini ta'kidlaydi[1].

Oila ijtimoiy institut sifatida hayot va kasbiy yo'riqnomalarni shakllantirishda muhim rol o'ynaydi. Ko'plab tadqiqotlar YE.A.Klimov[2], L.I.Bojovich[3], ota-onalarning munosabatlari, oilaning ijtimoiy mavqei, ota-onalarning zamonaviy kasblardan xabardorlik darajasi va ta'lim jarayonida ishtirok etishga tayyorligi o'smirlarning kasbiy tanloviga sezilarli ta'sir ko'rsatishini isbotlaydi.

A.A.Safarovaning so'zlariga ko'ra, milliy madaniyatda ota-onalar an'anaviy ravishda bolaning hayotini tanlashda asosiy murabbiy sifatida qabul qilinadi, ammo bu har doim ham tegishli darajadagi professional ma'lumot bilan birga kelmaydi [4, 102-bet]. Bu o'qituvchilardan oilalar bilan ularning kasbiy yo'nalishlari va istiqbollari haqidagi tushunchalarini kengaytirishga qaratilgan ta'lim ishlarida faol ishtirok etishlarini talab qiladi.

Pedagogik adabiyotlarda oila va maktabning o'zaro ta'siri an'anaviy tarzda umumiy ta'lim jarayoni kontekstida ko'rib chiqiladi. Biroq, so'nggi yillarda ushbu o'zaro ta'sirning yuqori ixtisoslashgan sohalariga, shu jumladan professional o'zini o'zi belgilashga ko'proq e'tibor qaratilmoqda. L.A.Regush, I.V.Grebenyuk, G.T. Akramova va boshqa tadqiqotchilar kasbga yo'naltirish samaradorligini oshirish maqsadida maktab va oila o'rtasidagi hamkorlikning sheriklik modelini yaratish zarurligini asoslab berishadi [5, 91-bet].

Tadqiqotchilar o'zaro aloqalar rasmiy emas, balki mazmunli bo'lishi, doimiy fikr-mulohazalarni, dasturlarni birgalikda ishlab chiqish va qo'shma tadbirlarni (kasbga yo'naltirish yarmarkalari, ekskursiyalar, mahorat darslari, mutaxassislar bilan uchrashuvlar va boshqalar) tashkil etishni o'z ichiga olishi kerakligini ta'kidlaydilar.

M.M.Sidorova ta'kidlaganidek, "ota-onalarni passiv kuzatuvchilar sifatida emas, balki kasbiy yo'nalish uchun muhim bo'lgan o'z resurslari va tajribasiga ega bo'lgan ta'lim jarayonining teng huquqli ishtirokchilari sifatida ko'rish kerak"[6, 60-bet].

M.R.Axmedovaning ta'kidlashicha, "kasbiy tanlovning muvaffaqiyati ko'p jihatdan o'smirning yaqin atrof-muhitining, birinchi navbatda, oila va maktabning sotsializatsiya ta'siriga bog'liq"[7, 78-bet].

Tadqiqot metodologiyasi. Maqolaning maqsadi maktab bitiruvchilarini kasbga yo'naltirish jarayonida oila va maktab o'rtasidagi hamkorlikni rivojlantirish modelini ishlab chiqish va amalga oshirish mazmuni va tashkiliy-pedagogik shartlarini ochib berishdir. Tadqiqot maqsadiga erishish uchun biz statistik tadqiqot, adabiyotlar qiyosiy tahlili va farazni asoslash usullari, tahlilni qiyoslash, tizimli hamda mantiqiy yondashuv kabi uslublardan samarali foydalanildi.

Tadqiqotning uslubiy asosini tizimli, shaxsga yo'naltirilgan va aksiologik yondashuvlar tamoyillari tashkil etadi, bu bizga kasbiy yo'nalishni kognitiv, motivatsion va faoliyat komponentlarini o'z ichiga olgan yaxlit jarayon sifatida ko'rib chiqishga imkon beradi. Tizimli yondashuvdan foydalanish maqsadli tashkil etish va boshqarishni talab qiladigan kasbiy yo'nalishni qo'llab-quvvatlashning umumiy tarkibidagi quyi tizim sifatida oila va maktab o'rtasidagi o'zaro ta'sirni aniqlashga imkon beradi.

Muhokama va tahlil. O'quvchilarning kasbiy o'zini o'zi belgilashi murakkab va ko'p qirrali jarayon bo'lib, ularning qiziqishlari, qobiliyatlari, jamiyat va mehnat bozori ehtiyojlarini tushunishni o'z ichiga oladi.

Bitiruvchilarning kasbiy o'zini o'zi belgilash masalalarida oila va maktab o'rtasidagi hamkorlik - bu sa'y-harakatlarni muvofiqlashtirish, ma'lumot almashish, kasbiy qiziqishlarni rivojlantirish va kasbiy ta'lim muassasalari va potentsial ish beruvchilar bilan aloqalarni o'rnatishga qaratilgan tadbirlarni birgalikda rejalashtirishni o'z ichiga olgan tizimli pedagogik faoliyat[8].

Xalqaro tajriba ham yoshlarning kasb tanlash masalalariga oilalarni jalb qilish muhimligini ko'rsatadi. Yevropa mamlakatlari: Germaniya, Finlandiya, Niderlandiyada ota-onalar, ishbilarmonlar

va ta'lim muassasalari vakillaridan iborat maktab konsorsiumlarini yaratish amaliyoti mavjud[8]. Hamkorlikning bunday shakllari o'quvchilarda real kasbiy rejalarni ishlab chiqishda yuqori samara berdi.

Amerikalik olimlar J.Xill, K.Tayson o'z tadqiqotlarida ota-onalarning bolaning akademik va martaba hayotidagi ishtiroki uning o'qishga bo'lgan motivatsiyasi, o'zini o'zi qadrlashi va kasblardan xabardorlik darajasi bilan ijobiy bog'liqligini isbotladilar [9, 315-bet].

Faoliyatga asoslangan yondashuv konsepsiyasiga muvofiq kasbiy o'zini o'zi belgilashni shakllantirish faqat o'quvchining qiziqishlari va imkoniyatlarini ro'yobga chiqarish jarayonida faol ishtirok etishi sharoitida mumkin, bu o'qituvchi va ota-onalar tomonidan qo'llab-quvvatlanishini nazarda tutadi. Shu bilan birga, M.R.Axmedova ta'kidlaganidek, "maktabda kasbga yo'naltirish oilaviy ta'lim strategiyalari va umidlari bilan hamohang bo'lmagan hollarda o'z samarasini yo'qotadi"[7, 58-bet].

Yoshlar hayotini o'zgartiruvchi qarorlar qabul qilishda oila asosiy rol o'ynaydigan O'zbekiston sharoitida maktab va ota-onalar o'rtasida hamkorlik aloqalarini o'rnatish kasbga yo'naltirish faoliyati samaradorligini oshirishning zarur shartiga aylanib bormoqda.

Xorijiy amaliyot tahlili shuni ko'rsatadiki, rivojlangan mamlakatlarda kasbga yo'naltirish milliy ustuvor yo'nalish sifatida qaraladi, maktab va oilaning o'zaro hamkorligi o'quvchilarning muvaffaqiyatli ijtimoiylashuvining asosiy omili hisoblanadi. Masalan, Finl5andiyada "ota-onalarning ta'lim tanlovida ishtirok etishi" tizimi joriy etilmoqda, unda 7-sinf dan boshlab ota-onalar o'z farzandlarining ta'lim yo'nalishini muhokama qilishda, bolalari bilan professional yarmarkalarda qatnashishda va maktab kuratorlari bilan maslahatlashishda qatnashadilar. Kasbga yo'naltirish majburiy komponent sifatida maktab ta'limi tarkibiga kiritilgan.

Yaponiyada maktabda murabbiylik tizimi bilan bir qatorda "oilaviy professional muloqot" amaliyoti keng qo'llaniladi, bunda ota-onalardan nafaqat xabardor qilish, balki farzandi bilan birgalikda uning kuchli tomonlari, hayotiy maqsadlari, afzalliklari va mehnat bozori ehtiyojlarini tahlil qilish so'raladi.

Maktabni sotsializatsiyaning asosiy instituti sifatida ko'rib, shuni ta'kidlash kerakki, uning yoshlarni kasbiy yo'naltirishdagi vazifalari faqat axborot ta'minoti bilan cheklanib qolmaydi. Maktab o'quv jarayonini tashkil qiladi, uning doirasida kasbni ongli ravishda tanlash uchun zarur bo'lgan vakolatlar shakllanadi. Biroq, bu faoliyatning samaradorligi birlamchi kasbiy munosabatlar, motivlar va qadriyatlar tamoyillari belgilab qo'yilgan oila bilan yaqin aloqada bo'lganda ko'p marta ortadi.

Maktab bitiruvchilarining kasbiy yo'nalishida oila va maktab o'rtasidagi hamkorlikni rivojlantirish modeli o'quvchilarning kasbiy o'zini o'zi belgilashini shakllantirish masalalarida ota-onalar va o'qituvchilar o'rtasidagi hamkorlikning izchil rivojlanishini ta'minlaydigan maqsadlar, tamoyillar, mazmun bloklari, tashkiliy mexanizmlar va ishlash mezonlarini o'z ichiga olgan nazariy va amaliy loyiha sifatida tushuniladi.

Modelning tarkibiy qismlari quyidagilardan iborat:

1. maqsadli blok - oila qadriyatlari va maktab imkoniyatlarini hisobga olgan holda bitiruvchilarning ongli kasbiy tanlovini ta'minlashga qaratilgan strategik yo'nalishni belgilaydi;

2. kontent bloki - ota-onalar ishtirokida kasbga yo'naltirish ishlarining shakllari, usullari va vositalarini o'z ichiga oladi;

3. tashkiliy blok - modelni amalga oshirish bosqichlarini, uning institutsional mexanizmlarini, ishtirokchilarning roli va funksiyalarini tavsiflaydi;

4. baholash va natijalar bloki - oila va maktab o'rtasidagi hamkorlik samaradorligi ko'rsatkichlarini, shu jumladan, ota-onalarning xabardorlik darajasi, tadbirlarda ishtirok etishi, o'quvchilarning kasbiy xohish-istaklari dinamikasi va boshqalarni belgilaydi.

Ta'kidlash kerakki, model nafaqat pedagogik, balki institutlararo o'zaro munosabatlarni ijtimoiy-psixologik tuzatishni ham o'z ichiga oladi, chunki amaliyot tahlili shuni ko'rsatadiki, bir qator hollarda ota-onalar va maktab o'rtasida ishonchsizlik shakllanadi, bu konstruktiv muloqotga to'sqinlik qiladi.

Ta'lim modellarini qurishga zamonaviy yondashuvlar hamkorlikning eng muhim elementi bo'lgan pedagogik jarayonning turli ishtirokchilarining integratsiyasiga qaratilgan. Oila va maktab o'rtasidagi hamkorlikni rivojlantirishning taklif etilayotgan modelida asosiy tamoyil barcha tomonlarning subyektivligi bo'lib, bu oilani nafaqat pedagogik ta'sir ob'yekti sifatida, balki o'quvchilarning kasbiy o'zini o'zi belgilash jarayonining teng huquqli ishtirokchisi sifatida tan olishni nazarda tutadi.

Model quyidagi metodologik tamoyillarga asoslanadi:

- oila va maktab o'rtasidagi o'zaro munosabatlarni barqaror aloqalarga ega yagona dinamik tizim sifatida ko'rib chiqishni o'z ichiga olgan tizimli yondashuv;
- ta'lim jarayonining har bir ishtirokchisiga qiymat beradigan aksiologik yondashuv;
- ota-onalarni birgalikdagi faoliyatga faol jalb qilishni o'z ichiga olgan faoliyatga asoslangan yondashuv;
- moslashuvchanlik, ochiqlik va ko'p vektorli hamkorlikni ta'minlaydigan tarmoq o'zaro ta'siri.

Taklif etilayotgan model to'rtta o'zaro bog'liq komponentni o'z ichiga oladi:

1. Motivatsion-qiymat komponenti. Jarayonning barcha ishtirokchilari o'rtasida hamkorlikka ijobiy munosabatni shakllantirishga qaratilgan. Bunga quyidagilar kiradi:
 - ota-onalar bilan tarbiyaviy ishlarni tashkil etish;
 - orientatsiya seminarlarini o'tkazish;
 - ota-onalarni kasbga yo'naltirish faoliyatini strategik rejalashtirishga jalb qilish.
2. Mazmun va uslubiy komponent. Oila va maktab o'rtasidagi o'zaro munosabatlarning shakli va usullarini belgilaydi. Quyidagilar taqdim etiladi:
 - a. kasbga yo'naltirish bo'yicha qo'shma treninglar o'tkazish;
 - b. kasb vakillari bilan uchrashuvlar tashkil etish, kasbga yo'naltirish bo'yicha kvestlar va forumlarda ishtirok etish;
 - c. oilaviy loyihalar ("Ota-onamning kasbi" va boshqalar);
 - d. ota-onalarning professional auditoriya va ekskursiyalarda ishtirok etishi.
3. Tashkiliy-kommunikativ komponent. Maktab va oila o'rtasida barqaror aloqani ta'minlaydi:
 - a. o'zaro hamkorlik uchun elektron platformalar yaratish;
 - b. individual kasbga yo'naltirish yo'nalishlarini o'tkazish;
 - c. ota-onalar klublari va muvofiqlashtiruvchi kengashlarni shakllantirish.
4. Natija-baholash komponenti. Modelning samaradorligi mezonlari va ko'rsatkichlarini o'z ichiga oladi:
 - a. o'quvchilar va ota-onalarning kasb yo'llari haqida xabardorligini oshirish;
 - b. ta'lim va kasbiy faoliyat uchun motivatsiyani oshirish;
 - c. bitiruvchilar tomonidan ongli ravishda kasb tanlashning mavjudligi;
 - d. Ota-onalarning kasbga yo'naltirish ishlari sifatidan qoniqishi.

Modelni umumta'lim muassasalari amaliyotiga joriy etish uchun quyidagi mexanizm taklif etildi:

- 1-bosqich - diagnostika va prognostika. Dastlabki diagnostika (ota-onalar va o'quvchilar so'rovi, kasbiy testlar) o'tkazish, xabardorlik darajasini, umidlari va qiziqishlarini aniqlash.
- 2-bosqich - tashkiliy va loyiha. Ishchi guruhni yaratish (shu jumladan o'qituvchilar, ota-onalar, psixolog, ijtimoiy ishchi), harakatlar rejasini ishlab chiqish, o'zaro hamkorlik shakllarini tanlash.
- 3-bosqich - amaliy amalga oshirish. Rejalashtirilgan tadbirlarni o'tkazish, qo'shma tadbirlarni tashkil etish, kasbga yo'naltirish masalalari bo'yicha muntazam ravishda ota-onalar yig'ilishlari.

4-bosqich - tahliliy va baholash. Voqealarning samaradorligini kuzatish, fikr-mulohazalarni tahlil qilish, faoliyatni sozlash, natijalarni qayd etish.

a. Model bir qator innovatsion jihatlari bilan ajralib turadi:

b. raqamli resurslarni ota-onalarni qo'llab-quvvatlashga kiritish (onlayn kurslar, chatlar, kasbga yo'naltirish bo'yicha veb-seminarlar);

c. interaktiv shakllardan foydalanish (ishbilarmonlik o'yinlari, ish bosqichlari, raqamli kvestlar);

d. tashqi hamkorlarni jalb qilish (bandlik markazlari, universitetlar, ishbilarmonlik hamjamiyatlari);

e. oila ishtirokida o'quvchilarning kasbiy qiziqishlarini rivojlantirishning individual traektoriyalariga yo'naltirish.

Taklif etilayotgan modelni sinab ko'rish va tekshirish maqsadida ilgari an'anaviy kasbga yo'naltirish ishlari olib borilgan uchta umumta'lim maktabi negizida pedagogik o'quv tashkil etildi. Tajriba 9-10-sinflar hamda yuqorida qayd etilgan muassasalarning ota-onalar jamoasi va pedagogik jamoasini qamrab oldi.

a. Tajribaning aniqlash bosqichida quyidagi muammolar qayd etildi:

b. ota-onalarning kasbga yo'naltirish ishlari shakllari haqida yetarli darajada xabardor emasligi;

c. kasbga yo'naltirish tadbirlariga oilalarning kam jalb etilishi;

d. o'quvchilarning kasb tanlash bilan bog'liq tadbirlarda ishtirok etish uchun zaif motivatsiyasi;

e. professional niyatlar tasodifiy va ongsiz edi.

f. Model asosida faoliyat barcha to'rt komponentda amalga oshirildi:

g. Oilaviy kasbga yo'naltirish bo'yicha maslahatlar tashkil etildi, unda psixolog va o'qituvchi ota-onalar bilan birgalikda o'quvchining individual xususiyatlarini muhokama qildi;

h. ota-onalar ishtirokida o'z kasblarini ko'rsatuvchi mahorat darslari o'tkazildi;

i. maktab yig'ilishlari doirasida oilalarning o'zlari tomonidan tayyorlangan "oy kasbi" bo'limi joriy etildi;

j. o'quvchilar va ota-onalar korxonalariga, universitet ob'yektlariga qo'shma ekskursiyalar va kasb yarmarkalarida qatnashdilar;

k. kasbga yo'naltirish bo'yicha onlayn kundaliklar yaratildi, unda o'quvchilarning qiziqishlari, muvaffaqiyatlari va fikrlari qayd etildi;

O'quvchilar va ota-onalar uchun oraliq natijalar tahlili bilan reflektiv mashg'ulotlar o'tkazildi.

Nazorat bosqichining natijalari barcha belgilangan mezonlar bo'yicha ijobiy dinamikani ko'rsatdi:

a. ota-onalar va o'quvchilar o'rtasida xabardorlikni oshirish. Kasbiy imkoniyatlardan xabardorlik darajasi 42%dan 83%gacha ko'tarildi.

b. Suhbat natijalariga ko'ra, o'quvchilarning 78 foizi ota-onalarning ishtiroki ularning kasbni mazmunli tanlashga qiziqishini oshirganini ta'kidladi (eksperimentdan oldingi 39 foizga nisbatan).

c. Qo'shimcha ta'lim yo'nalishini ongli ravishda tanlagan o'quvchilar soni 47 foizdan 82 foizga oshdi.

d. Maktabda kasbga yo'naltirish bo'yicha tadbirlarda ishtirok etayotgan oilalar soni ikki baravar ko'paydi (28 foizdan 66 foizga).

Olingan ma'lumotlar ishlab chiqilgan model asosida oila va maktab o'rtasidagi tizimli hamkorlikni rivojlantirish maktab o'quvchilarining kasbiy yo'nalishi samaradorligini sezilarli darajada oshirishga yordam beradi, degan tadqiqot gipotezasini tasdiqlaydi.

Xulosa. Oila va maktab o'rtasidagi hamkorlikning taklif etilayotgan modeli o'quvchilarning sub'yektiv pozitsiyasini va oilaning ta'lim jarayonida faol ishtirokini ta'minlashga qodir bo'lgan kasbga yo'naltirish ishlarini tashkil etishning samarali vositasidir. Modelni muvaffaqiyatli amalga oshirishning muhim omili o'qituvchilarni ota-onalar bilan teng huquqli munosabatda bo'lishga tayyorlashdir.

Maktab bitiruvchilarini kasbga yo'naltirishda oila va maktab hamkorligini rivojlantirish bo'yicha ishlab chiqilgan model zamonaviy ta'limning hozirgi talablariga javob beradi. Bu nafaqat maktabning kasbga yo'naltirish salohiyatini kuchaytirish, balki oilani shaxsning kasbiy rivojlanishi jarayoniga integratsiya qilish imkonini beradi. Ushbu modelni amalga oshirish barqaror kasbiy rejalarni shakllantirish, bitiruvchilarning ijtimoiy uyukligini mustahkamlash va ta'lim hamjamiyatlarini rivojlantirishga yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Грибанова О.В. Профориентационная работа в образовательной среде: теория и практика. -СПб.: Речь, 2019. -192 с.
2. Климов Е.А. Психология профессионального самоопределения. -М.: Изд-во МГУ, 1990. -240 с.
3. Божович Л.И. Личность и её формирование в детском возрасте. -М.: Просвещение, 2008. -256 с.
4. Сафаров А.А. Семейное воспитание в Узбекистане: вызовы и решения. // Педагогика. -2021. -№5. -С. 100–105.
5. Акрамова Г.Т. Сотрудничество семьи и школы как фактор профессионального самоопределения школьников. // Народное образование. -2020. -№3. -С. 89–94.
6. Сидорова М.М. Вовлечение родителей в процесс профориентации школьников: методические аспекты. -Казань: КФУ, 2018. -136 с.
7. Ахмедова М.Р. Семья как фактор профессиональной ориентации учащихся / М. Р. Ахмедова. – Ташкент: Fan, 2022. – 140 с.
8. Ганиев, И.А. Психолого-педагогические основы профориентации школьников / И. А. Ганиев. – Т.: Im ziyo, 2020. – 176 с.
9. Hill N.E., Tyson D.F. Parental involvement in middle school: A meta-analytic assessment of the strategies that promote achievement. // Developmental Psychology. - 2009. - Vol. 45, № 3. -P. 740–763.

MUNDARIJA:

Familiya I.Sh.	Mavzu	bet
19.00.00 - PEDAGOGIKA		
Xoliqov Abdullo Oynazarovich	Multimedia vositalari yordamida tibbiyotda axborot texnologiyalari fanini o'qitishning zamonaviy usullari	5
To'rayeva Dिल्фуза Daminovna	O'zbek tilidagi tasviriy ifodalarda hayvon obrazlarining lingvokulturologik talqini	11
Rahmonova Xurshida G'aybullayevna	Solving physics problems based on digital technologies	15
Hamroyev Rustam Rasulovich	Informatsion texnologiyalarni o'quv jarayonida joriy qilinishi aspektlari	23
Maxkamova Masturaxon Baxromjon qizi	Boshlang'ich sinf o'qituvchilarida xalq og'zaki ijodi vositalari orqali ekologik madaniyatni rivojlantirish	28
Rahmatova Nozima Baxtiyor qizi	Teaching english in efl/esl settings	32
Усаров Равшан Худаярович	Развитие речи учащихся	36
Kurbanova Shukurjon Yeldashbayevna, Xudayberganov Dilmurod Tuxtabayevich	Hofiz Xorazmiy ijodida shaxs kamolotiga oid didaktik qarashlar	40
Otajonova Malikabonu Sadulla qizi	Talabalarda kreativ fikrlashni rivojlantirish ijtimoiy-pedagogik muammo sifatida	46
Choriyeva Zebiniso Dilshod qizi	Aralash ta'lim modeli asosida umumta'lim maktablarida inklyuziv muhitni shakllantirishning pedagogik asoslari	51
Odiljanova Gulasal Ilxomjon qizi, Nodirov Jaxongir Muxamadjanovich, Shodmanov Qodirjon Odilxanovich	Umumiy o'rta ta'lim tashkilotlarida pedagogik jarayonlarni tashkil etish va boshqarishda reflektiv yondashuv modeli	55
Yuldoshev Jahongir Tilakmurodovich, Allayorova Feruza Soxibnazar qizi	Ta'lim jarayonida xxi asrda yosh avlodni tarbiyalash innovatsion, interfaol va didaktik usullardan foydalanish ahamiyati	64
Norboyeva Dilnoza Arziqul qizi	Maktab bitiruvchilarini kasbga yo'naltirish bo'yicha oila va maktab hamkorligini rivojlantirish modeli	68
Do'schonov Shodyorbek Yo'ldoshovich	Raqamli ta'lim muhitida texnologiya fanini differensial o'qitishning pedagogik imkoniyatlari	74
Usmanova Gulnoraxon Kamoliddinovna	Mutaxassislik dasturi bo'yicha tibbiyot kadrlarini tayyorlashda "gigiyena. "Tibbiy ekologiya" fanini o'qitishga kompetensiyaga asosiy yondashish	78
Мавлонова Гулчехра Гуломовна	Развитие профессионально-творческой деятельности будущих учителей начальных классов в условиях инновационной образовательной среды	83